

Tēze. Par nodokļu parāda piedziņas prasījuma tiesībām.

**Latvijas Republikas Augstākās tiesas
Senāta
2005.gada 12.janvāra**

SPRIEDUMS

lietā Nr. SKC – 13

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāts šāda sastāvā:

tiesas sēdes priekšsēdētājs senators R.Krauze,
senators O. Druks-Jaunzemis,
senatore M. Zāgere,

piedaloties prasītājam O.Grigoļevam,

2005. gada 12.janvārī izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu sakarā ar prasītāja O.G. kasācijas sūdzību par Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2004.gada 20.septembra spriedumu O.G. prasībā pret J.Ž. un Rēzeknes pilsētas domi par zaudējumu piedziņu.

Noklausījies senatora O.Druka-Jaunzemja ziņojumu, prasītāja O.G. paskaidrojumu, ka tiesas spriedums atceļams, Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāts

k o n s t a t ē j a

O.G. cēlis prasību pret J.Ž. -maksātnespējīgās Rēzeknes remonta un celtniecības pārvaldes bijušo administratoru un Rēzeknes pilsētas domi, iesniedzot Rēzeknes tiesā prasības pieteikumu par zaudējumu piedziņu.

Pieteikumā O.G. norādījis, ka laikā no 1992.gada 1.septembra līdz 1996.gada 30.septembrim strādājis Rēzeknes remonta un celtniecības pārvaldē, kura no 1993.gada 1.jūlija līdz 1996.gada 31.martam nav veikusi sociālā nodokļa maksājumus. Savukārt Latgales apgabaltiesa ar 1998.gada 14.jūlija spriedumu Rēzeknes remonta un celtniecības pārvaldi pasludinājusi par maksātnespējīgu. Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra, aprēķinot viņam pienākošo pensiju, apdrošināšanas stāžā nav iekļāvusi periodu, par kuru nav veiktas sociālās apdrošināšanas iemaksas. Līdz ar to viņam tikusi samazināta pienākošā pensija. Viņš vairākas reizes lūdzis Rēzeknes pilsētas domi veikt pasākumus, lai maksātnespējīgās Rēzeknes remonta un celtniecības pārvaldes administrators J.Ž. noformētu dokumentus sociālā nodokļa parāda dzēšanai, taču rezultāti tam nav bijuši.

Pamatojoties uz Civillikuma 1770., 1778., 1779.pantu, O.G. lūdzis piedzīt no J.Ž. un Rēzeknes pilsētas domes 1856,31 latus, t.sk., 856,31 sociālā nodokļa parādu, kas piedzenams par labu Valstij un 1000 latus par labu viņam sakara ar nodarīto morālo

kaitējumu, atbildētājiem nepildot savus pienākumus, pārkāpjot viņa pilsoņa tiesības.

Rēzeknes tiesa ar 2004.gada 31.marta spriedumu prasību noraidījusi.

Izskatījusi lietu sakarā ar O.G. apelācijas sūdzību, Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija ar 2004.gada 20.septembra spriedumu prasību arī noraidījusi.

Apelācijas instances tiesa konstatējusi, ka O.G. nav iesniedzis pierādījumus, lai apliecinātu, ka Rēzeknes remonta un celtniecības pārvalde nav veikusi sociālā nodokļa maksājumus.

Tiesa, atsaucoties uz likuma "Par nodokļiem un nodevām" 1., 6.(2.), 8., 9.pantu, secinājusi, ka O.G. nav prasījuma tiesības par nodokļu parāda piedziņu, ka viņa zaudējumi faktiski varētu būt starpība starp pensiju, kuru viņš saņem, un iespējamo pensijas summu, kādu viņš saņemtu, ja pienācīgi būtu veikti sociālā nodokļa maksājumi. Taču uz šāda pamata prasība par zaudējumu piedziņu nav celta.

Tiesa atzinusi, ka nav pamatota arī prasība daļā par mantiskās kompensācijas piedziņu pēc Civillikuma 2352.a.panta par personas goda un cieņas aizskārumu. Normatīvo aktu neievērošana no kādas personas puses, kad tā rezultātā citai personai radušies zaudējumi, nav pamata uzskatīt par tādu rīcību, kuras rezultātā aizskartas personas gods un cieņa, kā to uzskatījis prasītājs, jo zaudējumu atlīdzināšanu šādā gadījumā nosaka citas Civillikuma normas.

Par šo tiesas spriedumu O.G. iesniedzis kasācijas sūdzību, kurā lūdzis spriedumu atcelt un apmierināt prasību par zaudējumu 2348,54 latu piedziņu, kā arī piedzīt kompensāciju par morālo kaitējumu 1000 latu apmērā.

Kasators sūdzībā norādījis, ka ar Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras 2003.gada 6.februāra izziņu Nr. 1-141308 apliecināts, ka Rēzeknes remonta un celtniecības pārvalde no 1996.gada 1.janvāra līdz 31.martam nav veikusi par viņu sociālā nodokļa maksājumus. Līdz ar to nav pareiza tiesas norāde spriedumā, ka nav iesniegti pierādījumi, lai pamatotu prasību par sociālā nodokļa parāda piedziņu.

Pēc kasatora ieskata J.Ž. un Rēzeknes pilsētas dome nav ievērojuši Ministru kabineta 2002.gada 16.jūlija Noteikumus Nr.310 un saskaņā ar likuma "Par uzņēmumu un uzņēmējsabiedrību maksātspēju" 25.panta pirmo daļu maksātspējīgās Rēzeknes remonta un celtniecības pārvaldes bijušais administrators J.Ž. ir pilnā mērā atbildīgs par zaudējumiem, kas viņa vainas dēļ nodarīti. Sūdzībai kasators pievienojis zaudējumu aprēķinu par 2348,54 latiem, t.sk., 55,86 lati zaudējumi, kas ir starpība starp saņemto pensiju 2004.gadā un kādu būtu saņēmis, atbildētājiem pienācīgi pildot savus pienākumus, un 2292,68 lati kā priekšā stāvoši zaudējumi, nesaņemot pilnībā pienākošo pensiju.

Tāpat pēc kasatora ieskata atbildētāji, neievērojot iepriekšminētos Ministru kabineta noteikumus, pārkāpuši viņa cilvēka tiesības, kuras noteiktas Latvijas Republikas Satversmes 104., 109.pantā, Starptautiskā pakta par ekonomiskajām, sociālajām un kultūras tiesībām 9.pantā, Vispārējās cilvēka tiesību deklarācijas 22.pantā, Eiropas Savienības pamattiesību hartas 34.panta 1.punktā.

Atsaucoties uz Civillikuma 2352.a.pantu, kasators sūdzībā norādījis, ka

atbildētāji ar savu rīcību, kas izpaužas bezatbildībā un bezdarbībā, aizskārušas viņa godu un cieņu un viņam ir tiesības prasīt atlīdzināt morālo kaitējumu 1000 latu apmērā.

Pārbaudījis sprieduma likumību un apsvēris kasācijas sūdzībā norādītos argumentus, Senāts uzskata, ka tiesas spriedums atstājams negrozīts.

Saskaņā ar likuma "Par nodokļiem un nodevām" 1.pantu un 6.panta otro daļu nodokļu administrācija ir Valsts ieņēmumu dienests un tā izveidotās institūcijas, kas nevar nodot citām personām savas tiesības par nodokļu maksājumu prasībām.

Tādējādi pareizs ir apelācijas instances tiesas secinājums, ka O.G. nav prasījuma tiesības par nodokļu parāda piedziņu par labu valstij. Bez tam lietas materiāliem nav pievienota Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras 2003.gada 6.februāra izziņa Nr.1-141308, uz kuru kasācijas sūdzībā atsaucies O.G., ka Rēzeknes remonta un celtniecības pārvalde nav veikusi par viņu sociālā nodokļa maksājumus. Šīs lietas izspriešanā izziņai gan nav izšķirošas nozīmes, ņemot vērā iepriekšminēto.

Nav apspriežami kasācijas instances tiesā kasatora argumenti attiecībā par sūdzībai pievienoto zaudējumu aprēķinu 2348,54 latu apmērā, t.sk., 55,86 lati zaudējumi, kas ir starpība starp saņemto pensiju 2004.gadā un kādu būtu saņēmis, un 2292,68 lati kā priekšā stāvoši zaudējumi. Šādi prasība nav celta un nav skatīta pirmajā un apelācijas instances tiesā.

Nav pamatota O.G. norāde sūdzībā, ka pārkāptas viņa cilvēka tiesības, J.Z. un Rēzeknes pilsētas domei neievērojot Ministru kabineta 2002.gada 16.jūlija Noteikumus Nr.310, kuri nosaka maksātnespējīgo uzņēmumu (uzņēmējsabiedrību) darbinieku prasījumu apmierināšanas kārtību. Šo noteikumu pārkāpums uzskatāms par šīs tiesību normas pārkāpumu. Tas nav cilvēka tiesību pārkāpums, kā to pareizi atzinusi tiesa. Līdz ar to nepamatota ir kasatora atsauce uz Latvijas Republikas Satversmes un citām tiesību normām šajā sakarā.

Zaudējumu, kuri radušies ārpus līgumiskām attiecībām (delikta rezultātā), atlīdzināšanu regulē Civillikuma 1770.-1792.panti. Sakarā ar to atlīdzināt var zaudējumu, kas izpaužas kā mantisks, bet nevis morāls, kas O.G. mantisko sfēru neietekmē.

Tādēļ nepamatota ir kasatora atsauce uz Civillikuma 2352.a.pantu, kurā noteikts, ja kāds prettiesiski aizskar personas godu un cieņu mutvārdiem, rakstveidā vai ar darbiem, tad viņam jādod atlīdzība. Apstākļus šīs likuma normas izpratnē tiesa nav konstatējusi.

Senāts uzskata, ka pie šādiem apstākļiem kasācijas sūdzība ir noraidāma.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 474.panta 1.punktu, Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāts

n o s p r i e d a

Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2004.gada 20.septembra spriedumu atstāt negrozītu, bet O.G. kasācijas sūdzību noraidīt.

Tiesas sēdes priekšsēdētājs senators

R.Krauze

Senators

O.Druks-Jaunzemis

Senatore

M. Zāģere